UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Questiones spiritualis [con]uiuij delicias preferentes, super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

In festo visitatio[n]is b[ea]te marie virginis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70506

Visual Library

videntſancti in patria. ſꝫ ſancti ex hoc ipſo ꝙ vidẽt deum ſciunt an aĩe eorum ſint a corporibus ſepate. ergo ⁊ paul⁹ hoc ſciuit. ❡In oppoſitum eſt dictũ ipſius apoſtoli dicẽtis.ij. Cor.xij. Siue in corpore ſiue extra corpus neſcio deus ſcit. ❡Reſpondeo. hic ſunt varij modi dicẽdi. quos enarrare inutile eſſet. ⁊ ideo dimiſſis illis dicendũ eſt vt ſanct⁹ Thomas in ſecunda ſecũde (q. clxxv. ar. vj. dicit in fine.) ꝙ apoſtolus neſciuit vtrũ eius anima fuerit a corpore ſepata Iſta concluſio videtur auctoritate aug. qui.xij. ſup Geñ. ad litterã. poſt longã inquiſitionẽ ꝯcludens dicit. Reſtat ergo fortaſſe vt hoc ipſum ignoraſſe eum intelligamus. vtrũ qñ in tertiuꝫ celum raptus eſt in corpore fuit aĩa qũo eſt aĩa in copore dũ cuꝫ corpore viuere dicit̃ ſiue euigilãtis ſiue dormientis. ſiue in extaſi a ſenſibus coporis alienati. an anima de corpore exierit. vt mortuum corpus iaceret. ❡Ad ratiões in oppoſitum. ❡Ad primaꝫ rñdet̃. negando ꝯſequentiam. Et ratio eſt. qꝛ per ſinodochen qñq̃ pars hominis homo noĩatur ⁊ ꝑcipue anima q̃ eſt pars hoĩs eminẽtior ❡Ad ſecundã rñdetur negando cõſequentiã. Et ratio eſt. qꝛ apoſtol⁹ ſciuit illud celũ eſſe corporeum. ⁊ tñ hoc poterat fieri p intellectum eius etiaꝫ ſi anima ei⁹ non eſſet a corpore ſepata. ❡Ad tertiam reſpondet̃. negando cõſequentiam. Et ratio eſt. qꝛ viſio pauli in raptu nõ fuit oĩno ſiſis viſiõi beator. vñ fuit quãtuꝫ ad aliq̃d ſiſis viſiõi beatoꝝ ſcꝫ q̃tũ ad id qđ videbat̃. ⁊ q̃tũ ad aliq̃d diſſimilis ſcꝫ q̃tum ad modum videndi. qꝛ nõ ita pfecte vidit ſic ſancti qui ſunt ĩ patria. Vñ aug. dicit. xij. ſup Geñ. ad litteram. Apoſtolo arrepto a carnalibus ſenſib⁹ in tertiũ celuꝫ hoc defuit ad plenã ⁊ pfectã cognitionẽ rerum que angelis ineſt ſiue in corpore ſiue extra corp⁹ eſſet neſciebat. hoc vtiq̃ nõ deerit cũ corruptile hoc induerit ĩ corruptionẽ

In feſto viſitatiõis beate marie virginis eſt euãgelium Exurgens maria. ⁊c. Luce primo. poſſunt diſputari ſequentes queſtiones. ❡Primo. vtruꝫ beatus Johannes in vtero exiſtens exultauit ad preſentiaꝫ domini. ❡Secundo. vtrum beata virgo audita exultatione elizabeth cõueniẽter in gratiarum actionẽ cantauit. Magnificat aĩa ⁊c.

O primã queſtionẽ vtꝝ beatus iohẽs in vtero exiſtẽs exultauit ad p̃ſentiã domini. et videt̃ ꝙ non. qꝛ exultatio nõ eſt in hoĩe

ſine vſu rationis. ſz beat⁹ iohan
nes in vtero matris clauſus nō
habebat vſum rationis nec vſuz
liberi arbitrij ergo nō exultauit
¶Secundo. Si dr̄ ꝙ fuit ei da
tus ꝛ acceleratus vſus rationis
Contra. cū dona dei ſint ſine pec
cato nō auferunt̄ abſqꝫ culpa. et
ſic ille vſus rationis non fuiſſet
ſibi ſublatus qđ nō eſt verum. qꝛ
poſt non habuit. ergo ꝛc. ¶Ter-
tio. Dicit aug. in epiſtola ad dar
danum. ꝙ illud qđ dictuz eſt ſcꝫ
ꝙ exultauit non eſt. qꝛ credidit
infans. cum ergo motus fidei p̄
mus ſit inter motus virtutum vi
detur ꝙ non habet actū alicuius
virtutis. et hoc non ꝓpter defe-
ctum gratie. ergo ꝓpter defectū
liberi arbitrij. ¶In oppoſitum
eſt euangelium. ¶Reſpōdeo di-
cenduz ꝙ (vt hr̄. iiij. ſen. di. vj. in
expoſitione littere.) aug. ambi-
gue loquit̄ in iſta materia. ideo
diuerſimode q̄dam ſenſerūt hic.
Fuerunt em̄ qui dixerunt iohan
nem non habuiſſe motum liberi
arbitrij. nec exultationem illam
fuiſſe ab eo. ſed magis in eo. nō
per naturam ſꝫ ſupra naturā. ſi-
cut aſina balaaz allocuta eſt. et
hmōi nō intellexit. Sic dicūt io
hannē motū fuiſſe a ſpūſctō ad
aduētum xp̄i. ꝛ illū motū fuiſſe
admodū exultātis. nō qꝛ ipſe ꝑci
peret. ſꝫ qꝛ volebat dn̄s ꝙ mater
motu pueri dn̄z ꝑcipet ꝛ matrē
eius. vt hoc eſſet futuꝝ p̄ſagiuz.
Fuerūt alij q̄ dixerūt ꝛ meli⁹. vt
dicit ſanct⁹ thomas. ꝙ iohes nō
dum nat⁹ habuit vſū liberi arbi
trij ad illud momentū ꝛ illuſtra
tionē ſpiritusſcti. ꝑ quam cogno
uit dn̄m p̄ſentē ꝛ gauiſus eſt. Et
ita nobis videt̄ dicendum. qꝛ in
euāgelio dr̄. Exultauit infans. ꝙ
nō poſſet ita bene verificari ſcꝫm
primū modū dicēdi. Et illud qđ
in hymno ei⁹ cantat̄. Ventris ob
ſtruſo poſit⁹ cubili ſenſerat regē
thalamo manētē. ¶Ad ratiōes
in oppoſitū. ¶Ad p̄mam rn̄det̄.
negando minorē. Dicim⁹ em̄ ꝙ
acceleratus fuit eius vſus ratio
nis ¶Ad ſcđaz rn̄det̄ ꝙ ratio nō
ꝓcedit. qꝛ nō eſt incōueniēs ſi po
ſtea ſit ſubtract⁹. ſicut ꝛ gr̄a ra-
ptus quādoqꝫ ad horam ſiue ad
momentū dat̄. ſec⁹ autē de gra-
tia gratū faciēte q̄ nō ſubtrahit̄
ſine culpa ¶Ad tertiaz rn̄det̄ ꝙ
aug. ſicut dictū eſt ambigue loq̄
tur in hac materia Illud em̄ di-
ctum eſt ſcꝫm primum modum di
cendi.

D ſecū dam
queſtionē vtꝝ
beata v̄go au-
dita exultatiō-
ne elizabeth cō
uenient̄ an gra
tiaꝝ actionē cā
tauit. Magnificat anima mea
dominum ꝛc. Et videtur ꝙ non.
¶Primo ex tempoꝛe. Quia non
debuit ſtatim reddere gratias
de beneficio. quia dicit Sen. in
iij. de beneficijs. ꝙ qui feſtinat
reddere beneficiū nō hꝫ animuz

grati hoīs ſed debitoris. ¶ Se/
cūdo arguitur de cauſa aſſigna/
ta meriti. quam aſſignauit ſue
exaltationis. cum ait. Quia hu/
militatē reſpexit ancille ſue. nō
videtur cōuenienter dictū. Non
humilitas ſed caritas ponit ra/
dix meriti. j. Coꝛ. xiij. Caritatē
autem nō habuero. ¶ Tertia ex
modo exhibēdi gratias. ſ. cantā
do. vnde canticū dicit beate vir/
ginis. ſic. Nihil debemus acci/
pere in cultū diuinū niſi ea que
nobis auctoꝛitate ſcripture ſan
cte tradūtur. ſed apoſtolus dicit
ad Col. iij. Docētes ꝛ cōmonen/
tes voſmetipſos in pſalmis et
hymnis ꝛ canticis ſpiritualibꝰ.
ergo nō debuit cantico coꝛpoꝛa
li. ſed ſpirituali. ¶ In oppoſitū
eſt euangeliū. ¶ Reſpōdeo dicē
dum ſub aliq̄bus ↄcluſionibus.
Prima eſt. ꝙ oīs qui beneficiū
recipit tenetur ad gratias red/
dendas. Iſta cōcluſio ptz. Pri/
mo ex illo. j. Theſ. vlt. In oībus
gratias agite. Rōne ſic. (vt ha/
betur. ij. ij. q. cvj. ar. iij.) Omnis
effectus naturaliter ad ſuā cau
ſam ↄuertitur. manifeſtū eſt aūt
ꝙ oīs benefactoꝛ inq̄ꝛtum hmōi
eſt cauſa beneficiati. ꝛ ideo na/
turalis oꝛdo requirit vt ille qui
ſuſcepit beneficiū per gratiarū
recompēſationē cōuertat ad be
nefactoꝛē. benefactoꝛi aūt inq̄ꝛ/
tum hmōi debet honoꝛ ꝛ reuerē
tia. eo ꝙ habet rationē pncipij.
Unde aug. cōtra iulianū. Cū nō
ad ſuū actoꝛem referuntur bona
hoc ipſo ipſi male vtētes efficiū
tur iniuſti. ꝛ ideo beata virgo cō
uenienter fecit conuerti ad eum
gratias ei referendo de benefi/
cijs ſuſceptis. ¶ Scd̄a cōcluſio.
beneficiatus meliꝰ facit ſtatim
gratias benefactoꝛi agendo ꝙ̄
differēdo. Ptz ↄcluſio pꝛimo ex
illo bern̄. ſuper Can̄. Diſce in re/
ferendo gratias non eſſe tardus
aut ſegnis. diſce ad ſingula do/
na gratias agere diligēter. Ra/
tione ſic pbatur (vbi ſupꝛa. art.
iiij. ad ſcdm̄.) quia q̄ꝛtum aliqd̄
bonū fit ex maioꝛi feruoꝛe. tan
to eſt laudabilius. ſed ex maioꝛi
feruoꝛe videtur pcedere ꝙ ho/
mo nullas moꝛas adhibeat i fa
ciēdo qd̄ debet. ergo laudabiliꝰ
eſt ꝙ homo ſtatim gratias red/
dat. ꝛ ita fecit beata virgo audi
ta exaltatione ſua. in canticum
pꝛoꝛupit gratiarum actionis.
¶ Tertia cōcluſio. ꝙ lꝫ caritas
ſitꝰ radix meriti. humilitas ta/
men inter alias virtutes fuit di
ſpoſitiua ad cōceptionē filij dei
ꝛ ad exaltationē ſpūalem. iuxta
illud. Qui ſe humiliat exaltabi/
tur. nō quia ipſa ſola mereatur.
ſed quia eius eſt ppꝛium contē/
nere ſublimitatē terrenā. Unde
bernar. in ſermone de incarna/
tione dn̄i. Inter gratias beate
virginis magna eſt humilitas ꝛ
manſuetudo. ꝛ ſicut elatio ma/
ter eſt pꝛeſumptionis. ſic humi/
litas mā̄ſuetudinis. Nec in ſolo
quidem ſilentio cōmendat eius
humilitas. ſed reſonat in ſermo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ne.audierat enim. Qd naſcetur
ex te ſanctū vocabitur filius dei
nihil reſpōdit ſe eſſe niſi ancillā
Item mirabat elizabeth perſo-
nam beate virginis veniētis ad
ſe. Unde inqt. Unde hoc mihi
vt veniat mater dn̄i ad me. com-
mēdabat ſalutātis vocē. beatifi
cat fidem. ſed deuota humilitas
nihil reputabat ſibi. in deum oia
beneficia que in ea laudabātur
referebat. Tu inqt magnificas
matrem dn̄i. ſed magnificat aia
mea dn̄m. Uoce mea perhibes
exultaſſe infantē in gaudio. ſed
exultauit ſpūs meus in deo ſalu
tari meo. Et ideo ſapiēter ⁊ con
ueniēter beata virgo inqt. Quia
reſperit deus humilitatē ancil-
le ſue. ecce enim ex hoc beatam
me dicēt oēs generatōes. Bern̄.
Generationes vtiqꝫ celi ⁊ terre.
omnes angeli ⁊ oēs electi. ange
licarum nāqꝫ generationū nume
rus per genitū meū reintegrabi
tur. ⁊ hominū generatio in adaꝫ
maledicta per benedictū fructū
ventris mei ad eternam benedi
ctioneꝫ regenerabitur. Merito
ergo te dn̄aꝫ beatā dicēt omnes
generationes. qꝛ oībus genera-
tionibus verā ⁊ eternā beatitu-
dinē genuiſti. ¶ Ad rōnes in op
poſitū. ¶ Ad primā reſpōdet ne
gando ꝯſequentiā. Ad dictū Se
nece dicendū. Seneca loquitur
quādo donū eſt exhibendū. tunc
enim expectari debet tēpus quo
recōpēſatio fit benefactori opti
ma. ¶ Ad ſcdam patet reſponſio
ex dictis in tertia concluſione.
¶ Ad tertiam reſpōdetur negā-
do ꝯſequentiā. ⁊ ad dictū apoſto
li reſpōdetur ꝙ cantica ſpiritua
lia poſſunt dici non ſolū ea que
interius canūtur in ſpiritu. ſed
etiam ea que exterius ore can-
tantur. inqtum per huiuſmodi
cātica ſpūalis deuotio ꝓuocat.

In feſto
beate marie
magdalene ē
euāgeliū. In
illo tempore.
Rogabat ie-
ſum quidam.
Luce. vij. Circa quod poſſunt di
ſputari ſequentes queſtiones.
¶ Primo. vtrum illa mulier de
qua hic in euangelio fit mentio
fuerit maria magdalena ſoror
lazari. ¶ Secūdo. vtrum maria
magdalena aut quis alius po-
tuerit ſine penitētia conſequi re
miſſionē peccatorum.

Q primaꝫ
qſtionē. vtruꝫ
illa mulier de
qua dicitur in
euangelio. ꝙ
lachrymis ce
pit rigare pe-
des ⁊ capillis
ſuis tergere
⁊c̄. fuerit maria magdalena que
fuit ſoror lazari ⁊ marthe. ¶ Di
cenduꝫ ꝙ circa hoc ſancti varie
loquūtur. Naꝫ origen̄. ⁊ chryſo.
vt dicit albertus magnus ſuper